

GUVERNUL ROMÂNIEI

GUVERNUL
REPUBLICII MOLDOVA

GHID

**pentru localitățile potențial beneficiare de investiții
din Grantul oferit de Guvernul României
pentru modernizarea grădinițelor de copii**

Chișinău - 2014

Cuprins

1. Localități și propuneri eligibile	3
2. Ședința Consiliului local	3
3. Agenția de Implementare	4
4. Criterii de înaintare a propunerii de subproiect	4-5
5. Contribuția comunității	5
6. Ciclul implementării subproiectului	6
6.1. Evaluarea tehnică, socială și financiară a propunerii de subproiect	6-7
6.2. Elaborarea devizului de cheltuieli	7
6.3. Evaluarea participativă (suprapunerea)	7-9
6.4. Aprobarea subproiectului la Ședința Comitetului Executiv al FISM	9
6.5. Contractarea companiei de construcții (procedura de achiziții)	9-10
6.6. Inițierea propriu-zisă a lucrărilor de renovare a obiectului	11
6.7. Conceptul de asigurare a durabilității	12
7. Beneficii obținute în rezultatul colaborării cu FISM	13
8. Contacte	13

1. Localități și propuneri eligibile

Localitățile eligibile pentru finanțare din Grantul oferit de Guvernul României pentru modernizarea grădinițelor din Republica Moldova sînt desemnate conform Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova Nr.436 din 10.06.2014.

În cadrul Grantul respectiv sînt eligibile doar propunerile de subproiect ce corespund cu Lista de proiecte pentru instituțiile preșcolare, propuse spre finanțare în cadrul Programului de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova (Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.436 din 10.06.2014).

Exemple de subproiecte eligibile:

- Subproiecte orientate spre îmbunătățirea condițiilor de educație a copiilor în instituțiile preșcolare (lucrări de renovare: renovarea acoperișului, schimbarea ușilor și ferestrelor, pardoselilor, reparația sistemelor de încălzire, aprovizionarea cu apă și canalizare, WC interioare, etc.);
- Subproiecte orientate spre îmbunătățirea accesului copiilor de vîrstă preșcolară la ocupațiile de calitate în aer liber (amenajarea terenurilor de joacă, instalarea pavilioanelor, etc.);
- Dotarea instituțiilor preșcolare cu diferite bunuri (mobilier, jucării, materiale didactice, etc.).

Fondul de Investiții Sociale din Republica Moldova din Grantul oferit de Guvernul României va susține financiar doar tipologiile menționate mai sus.

În caz dacă va fi solicitată construcția gardurilor, depozitelor, etc., se va efectua evaluarea la fața locului a stării instituției preșcolare, pentru a demonstra că nu există alte necesități prioritare ale acesteia.

2. Ședința Consiliului local

La ședința Consiliului local se vor aproba următoarele decizii:

1. Decizia Consiliului local cu privire la aprobarea propunerii de subproiect în cadrul Cererii de Grant.
2. Decizia Consiliului local cu privire la asigurarea investiției comunității, în caz dacă costul estimat total depășește mărimea contribuției Guvernului României pentru proiectul în cauză.
3. Decizia Consiliului local cu privire la aprobarea componentei Agenției de Implementare a subproiectului

După ședința Consiliului local, Agenția de Implementare a subproiectului va pregăti și va prezenta la FISM Formularul Cererii de grant cu toate anexele indicate în formular (vezi www.msif.md).

3. Agenția de Implementare

Agenția de Implementare este un grup neformal de lideri comunitari creată în scopul asigurării transparenței procesului de implementare a subproiectului. În componența Agenției de implementare este recomandat să se includă: șefa instituției preșcolare, cadre didactice, reprezentanții părinților, consilierilor, APL și oricare membru comunității cointeresat în succesul subproiectului și dornic să ajute comunitatea la toate etapele de implementare a subproiectului.

Agenția de Implementare se constituie prin decizia Consiliului local. Aceasta reprezintă un grup de inițiativă alcătuit din cel puțin 5 persoane. Responsabilitățile Agenției de Implementare constau în următoarele:

- implementarea subproiectului în conformitate cu Manualul Operațional al FISM;
- supravegherea tuturor lucrărilor descrise în Contract în conformitate cu cerințele FISM;
- asigurarea colectării contribuției comunității în caz de necesitate;
- monitorizarea desfășurării implementării subproiectului;
- contribuirea la asigurarea durabilității obiectului renovat, terenului amenajat, bunurilor primite;
- asigurarea utilizării mijloacelor financiare strict pentru activitățile prevăzute în cadrul subproiectului;
- oferirea oricărei informații referitor la implementarea subproiectului;
- păstrarea copiilor tuturor documentelor prezentate la FISM și asigurarea accesului la aceste documente pentru oricare membru al comunității.

4. Criterii de înaintare a propunerii de subproiect

Criteriile de înaintare a propunerii de subproiect la FISM sînt următoarele:

- Instituția preșcolară să fie pe Lista de proiecte pentru instituțiile preșcolare, propuse spre finanțare în cadrul Programului de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova (Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.436 din 10.06.2014);
- Instituția preșcolară să întrunească cel puțin o grupă de copii;
- În localitate nu funcționează nici o altă instituție preșcolară;
- Instituția preșcolară să fie la balanța primăriei și să nu se permită privatizarea acesteia timp de 15 ani, începînd cu data înaintării propunerii de subproiect;

- Subproiectul să fie realizabil din punct de vedere instituțional și tehnic;
- Impactul să fie unul imediat. Astfel, lucrările de renovare sau/și dotarea cu bunuri să contribuie la îmbunătățirea condițiilor desfășurării procesului instructiv-educativ chiar la finele implementării subproiectului. În caz contrar, se va examina posibilitatea amplasării instituției preșcolare în incinta școlii.
- Mărimea grantului nu va depăși suma disponibilă pe localitate conform Listei de proiecte pentru instituțiile preșcolare, propuse spre finanțare în cadrul Programului de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova (Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.436 din 10.06.2014).

5. Contribuția comunității

Contribuția comunității este necesară în caz, dacă costul estimat total al subproiectului depășește mărimea contribuției Guvernului României pentru subproiectul în cauză.

La etapa de evaluare comunitatea va informa FISM despre mărimea contribuției comunității, care nu ține de Anexa 4 (codul grupei principale - 6), Legea Bugetului de Stat pe anul 2014.

De asemenea, comunitatea va informa FISM despre mărimea surselor financiare, prevăzute în Anexa 4 (codul grupei principale - 6), Legea Bugetului de Stat pe anul 2014. Pentru utilizarea acestora, va fi organizată o licitație unică conform procedurilor Băncii Mondiale și FISM.

Compania câștigătoare va semna un contract cu administrația publică locală și FISM. Primele tranșe pentru volumele de lucrări executate vor fi transferate companiei de construcții de către administrația publică locală, tranșele ulterioare vor fi acoperite din Grantul Guvernului României. Contractul semnat va fi înregistrat la Trezoreria de Stat și în baza acestuia se vor efectua transferurile respective.

6. Ciclul implementării subproiectului

Toate subproiectele vor fi implementate conform următorului ciclu:

- I. Evaluarea tehnică și socială a propunerii de subproiect;
- II. Elaborarea devizului estimativ de cheltuieli;
- III. Evaluarea participativă (suprapunerea);
- IV. Aprobarea subproiectului la Ședința Comitetului Executiv al FISM
- V. Contractarea companiei de construcții (procedura de achiziții);
- VI. Inițierea propriu-zisă a lucrărilor de renovare a obiectului.
- VII. Conceptul de asigurare a durabilității

6.1. Evaluarea tehnică, socială și financiară a propunerii de subproiect

Evaluarea tehnică a propunerilor de subproiect se efectuează de către consultanții FISM conform:

- Legii nr.163 din 09.07.2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție (cu modificările ulterioare);
- Legii nr.721-XIII din 02.02.1996 privind calitatea în construcții (cu modificările ulterioare).

La evaluarea propunerii de finanțare se va ține cont de sursele financiare disponibile pe comunitate. În caz dacă localitatea dispune și de alte surse financiare, care, conform legislației, pot fi incluse în subproiect, este necesar de prezentat garanțiile respective și volumele de lucrari adiționale.

Propunerile de finanțare vor fi evaluate din punct de vedere instituțional, ecologic, legal, al durabilității și al impactului (imediat după finisarea lucrărilor de reabilitare obiectul trebuie să fie exploatat conform destinației).

Totodată, comunitatea va fi consultată și asistată în:

- Actualizarea caietelor de sarcini;
- Verificarea în teren a desenelor tehnice elaborate;
- Plasarea în ordinea priorităților a volumelor de lucrari incluse pentru finanțare (de exemplu, nu pot fi executate lucrari de reparație pe interior,

dacă acoperișul curge ori nu poate fi construit un gard, dacă condițiile în sălile de grupe sînt nesatisfăcătoare);

- Consultarea comunităților care nu au desene tehnice elaborate (cum se obține certificatul de urbanism și se elaborează tema de proiectare);
- Elaborarea devizelor estimative de cheltuieli în baza volumelor de lucrări actualizate.

În cadrul evaluării se vor aborda și următoarele aspecte:

- necesitatea asigurării transparenței procesului de implementare a subproiectelor;
- specificarea beneficiarilor direcți și indirecti ai subproiectului;
- activitatea actuală și necesitatea, din punct de vedere social, a funcționării obiectului propus spre renovare/construcție;
- aprecierea potențialului Agenției de Implementare de a implementa cu succes subproiectul respectiv;
- posibilitatea comunităților de a acumula contribuția (în caz de necesitate);
- posibilitățile comunităților de a asigura durabilitatea subproiectului implementat etc.

6.2. Elaborarea devizului estimativ de cheltuieli

În baza caietelor de sarcini sau desenelor tehnice prezentate și verificate în teren consultanții-devizieri de la FISM vor elabora un deviz estimativ al subproiectului în limita surselor financiare disponibile pe comunitate.

În devizul estimativ nu se include costul documentației tehnice elaborate și achitate de primărie. Din Grantul oferit de Guvernul României nu se vor finanța elaborarea documentației tehnice.

După elaborarea devizului de cheltuieli, acesta se va suprapune în teren cu situația reală de la obiect și cu desenele tehnice/caietul de sarcini.

6.3. Evaluarea participativă (suprapunerea)

Evaluarea participativă a volumelor de lucrări și a gradului de pregătire a comunității pentru etapa de aprobare a finanțării („suprapunerea”) se efectuează în mod participativ în cadrul vizitei consultanților FISM în localitatea respectivă. Din partea comunității la suprapuneri participă:

- administrația publică locală (primarul, lucrătorii primărie, consilierii locali);
- membrii Agenției de Implementare;
- liderii comunitari/intelectualii din comunitate;
- beneficiarii direcți și chiar cei indirecti etc.

Obiectivele suprapunerii:

- De a evalua nivelul de cunoaștere de către săteni a procedurilor FISM, precum și în ce măsură comunitatea este pregătită să implementeze subproiectul, să mențină și să asigure exploatarea durabilă a obiectului după reabilitarea lui.
- De a verifica încă o dată, de comun acord cu membrii comunității, volumele de lucrări incluse în bugetul subproiectului, dacă este necesar de a face unele modificări.
- Evaluarea nivelului de pregătire a comunității, în particular a Agenției de Implementare, pentru implementarea subproiectului se efectuează prin intermediul discuțiilor purtate cu cei prezenți la suprapunere, analizând și studiind calitatea documentelor prezentate la FISM, precum și prin observările duse de către specialiști în timpul vizitelor efectuate la obiect.

Pregătirea etapei de suprapunere de către comunitate:

- va studia din timp încă o dată volumele de lucrări, conform bugetului estimativ,
- va preciza care sunt prețurile de piață la materialele și lucrările din bugetul subproiectului,

În cadrul suprapunerii se va evalua nivelul de cunoaștere de către săteni/orășeni a procedurilor FISM, precum și în ce măsură comunitatea este pregătită să implementeze subproiectul dat. Se vor discuta următoarele aspecte:

- transparența procesului de implementare a subproiectului;
- rolul Agenției de Implementare în asigurarea progresului de implementare a subproiectului respectiv;
- posibilitățile comunităților de a menține și asigura exploatarea durabilă a obiectului după reabilitarea lui;
- importanța parteneriatului și colaborării comunitare pe parcursul implementării subproiectului, în special, și în asigurarea durabilității investiției, în general.

Durata suprapunerii:

- Durata suprapunerii - de la 3 până la 5 ore.

Rezultatele suprapunerii:

- Rezultatele suprapunerii cu recomandările efectuate sunt protocoale și semnate de către toți cei prezenți la această procedură.

Ce urmează după suprapunere:

- În dependență de gradul de pregătire a comunității pentru implementarea subproiectului, stabilit la etape de suprapunere reprezentanții comunității vor fi invitați la ședința Comitetului Executiv pentru aprobarea subproiectului spre implementare.

6.4. Aprobarea subproiectului la Ședința Comitetului Executiv al FISM

La ședința Comitetului Executiv FISM se prezintă 3-4 persoane din fiecare comunitate (primarul, președintele Agenției de Implementare, șefa grădiniței de copii, reprezentanți ai părinților, etc.).

Structura mesajului comunității la ședința Comitetului Executiv al FISM:

- Prezentarea membrilor echipei din comunitate;
- Argumentarea necesității atragerii investiției în localitate;
- Prezentarea bugetului estimativ al subproiectului (volumele de lucrări, costul materialelor de construcție și a lucrărilor, contribuția comunității (*dacă este*), etc.
- Rolul APL și AI în monitorizarea procesului de implementare a subproiectului;
- Prezentarea conceptului cu privire la asigurarea durabilității (disponibilitatea mijloacelor financiare necesare pentru acoperirea costurilor operaționale și de întreținere, prezența cadrelor, etc).

6.5. Contractarea companiei de construcții (procedura de achiziții)

În cadrul implementării Grantului oferit de Guvernul României pentru modernizarea grădinițelor din Republica Moldova sînt prevăzute achiziții de servicii, bunuri și lucrări.

Procedurile de achiziții ce vor fi utilizate corespund cerințelor Băncii Mondiale și sînt descrise în Manualul Operațional FISM care poate fi accesat pe pagina web al FISM www.msif.md.

În cadrul acestui Grant NU se va aplica **Legea nr. 96 din 13.04.2007** privind achizițiile publice

Achizițiile se vor face în două modalități:

1. centralizat (de către Fondul de Investiții Sociale din Moldova) și
2. descentralizat (de către comunitățile beneficiare de investiții).

Achiziția companiei de construcții se va face descentralizat de către comunitățile beneficiare de investiții.

Achiziția de bunuri se va face:

- centralizat de către Fondul de Investiții Sociale din Moldova pentru mobilier, pavilioane/foișoare, echipament pentru terenul de joacă și lenjerie;
- descentralizat de către comunități pentru echipament sportiv, materiale didactice, utilaj audio-video-electronic, echipament tehnic bucătărie, mochetă / covor, echipament muzical și jucării.

Bunurile se vor procura doar după finisarea lucrărilor de renovare, reieșind din suma disponibilă.

Documentele standard (proces-verbal, registru de evidență a ofertelor, declarația de confidențialitate și imparțialitate, etc.), care urmează a fi utilizate de către comunități în cadrul licitațiilor sunt elaborate de FISM și vor fi plasate pe www.msif.md.

Comitetul de evaluare al ofertelor pentru achizițiile descentralizate va include obligatoriu în componența sa reprezentanți ai APL și ai Agenției de implementare și va fi constituit prin ordinul primarului. Declarația de confidențialitate și imparțialitate va fi semnată de fiecare membru al Comitetului de evaluare pentru fiecare licitație în parte.

Pachetele de documente pentru licitațiile de achiziție a companiilor de construcții și a bunurilor vor fi elaborate de FISM și transmise comunităților (în cazul achizițiilor descentralizate).

FISM va instrui comunitățile privind procedurile de achiziții, după necesitate.

ATENȚIE! Achitarea serviciilor responsabililor tehnici locali (inspectorilor de supraveghere tehnică) **NU poate fi** inclusă în bugetul subproiectului, deoarece Grantul Guvernului României nu prevede asemenea cheltuieli. Primăriile vor achita aceste servicii din sursele financiare proprii.

Rezultatele tuturor licitațiilor organizate descentralizat vor fi prezentate la FISM pentru aprobare și doar după aprobarea lor se va declara câștigătorul și se va semna contractul. Aprobarea din partea FISM a rezultatelor licitațiilor prevede verificarea corectitudinii procedurilor de achiziții. Contractele semnate pentru oricare tip de achiziție vor fi cele utilizate în cadrul FISM.

6.6. Inițierea propriu-zisă a lucrărilor de renovare a obiectului.

Documente pregătite de primărie:

După semnarea contractului cu compania de construcție **comunitatea va pregăti** următoarele documente:

I. Procesul verbal de transmitere către contractor:

- a documentației de proiect (desenele tehnice elaborate, coordonate, verificate și expertizate conform cerințelor în vigoare;
- a șantierului;
- cărții tehnice a construcției Capitolul B completată de comunitate și înregistrată la Inspectoratul de Stat în Construcții.

II. *După caz* scrisori de înștiințare la:

- Inspectoratul de Stat în Construcții teritorial;
- Medicina preventivă;
- Agenția Ecologică de Stat;
- Situații excepționale;
- Rețele electrice;
- Telecom;
- SA “Moldova-Gaz” (întreprinderile teritoriale de gaz) la obiectele în cadrul cărora se execută lucrări de gazificare.

III. *Obligatoriu* o scrisoare de înștiințare la Direcția Raională Învățământ, Tineret și Sport. Această scrisoare trebuie să conțină planul de activitate a instituției în perioada de executare a lucrărilor de renovare cu indicarea măsurilor concrete ce țin de asigurarea neîntreruperii procesului instructiv-educativ în perioada implementării subproiectului (de ex.: comasarea grupelor, transferul în alte blocuri, etc)

IV. Autorizarea de construire conform Legii nr. 165 privind Autorizarea executării lucrărilor de construcție

Documente pregătite de contractor:

1. Graficul de executare a lucrărilor aprobat de beneficiar (primărie)
2. Ordinul de desemnare a șefului de șantier

ATENȚIE! Toate documentele menționate mai sus comunitatea le prezintă la prima vizită a consultantului în probleme tehnice de la FISM

6.7. Conceptul de asigurare a durabilității

Ce reprezintă o comunitate durabilă?

O comunitate durabilă este cea care deține controlul asupra procesului de dezvoltare, a deciziilor pe care le elaborează și le adoptă, asigurând durabilitatea la nivel local. Această comunitate durabilă posedă o structură socială activă - actori, grupuri, asociații și instituții capabile să se mobilizeze pentru acțiuni comunitare de lungă durată și să-și asume responsabilitate pentru acest proces continuu de dezvoltare.

Comunitățile durabile prosperă pentru că locuitorii lor lucrează în colaborare și parteneriat pentru a îmbunătăți nivelul de viață pe care și-l doresc și pe care îl îmbunătățesc în continuu.

Dezvoltarea durabilă a comunităților are ca scop major eradicarea sărăciei la nivel local, punând accent pe resursele locale ale comunității și locuitorilor ei, care pot fi structurate în patru categorii:

- *capitalul uman* – cunoștințe, abilități, capacități, creativitate, strategii de adaptare;
- *capitalul fizic* – clădiri, drumuri;
- *capital natural* – soluri, aer, plantațiile forestiere;
- *capital social* – structurile de guvernare și luare a deciziilor, comunitatea, cultura.

Conceptul FISM de asigurare a durabilității:

- Asigurarea durabilității (AD) – parte integră a dezvoltării comunitare;
- Sensibilizarea de către beneficiari a importanței AD;
- Parteneriat APL, ONG, agenți economici;
- Implicarea activă a beneficiarilor în AD;
- Posibilitatea comunității de a susține cheltuielile operaționale crescânde;
- Asigurarea transparenței la implementarea și menținerea obiectului respectiv;
- Diseminarea experienței avansate în comunități;
- Dezvoltarea parteneriatului cu alți donatori.

7. Beneficii obținute în rezultatul colaborării cu FISM

În rezultatul colaborării cu FISM comunitatea poate obține mai multe beneficii, inclusiv:

- suport financiar pentru modernizarea instituției preșcolare;
- instruire în ceea ce privește posibilitățile de soluționare a problemelor prioritare;
- dezvoltarea capacităților actorilor comunitari;
- creșterea responsabilității comunității privitor asigurarea durabilității instituției preșcolare;
- posibilități reale de atragere a investițiilor externe și locale;
- cunoștințe în domeniul tehnologiilor moderne și utilizării echipamentului performant;
- cunoștințe și deprinderi practice privind procurările de bunuri și servicii publice.

8. Contacte

Telefoane de contact:

(+373 022) 27-91-21 anticamera

(+373 022) 27-53-20 fax

(+373 022) 27-79-74 Gheorghe Munteanu

(+373 022) 27-27-00 Oxana Isac

Fax: (+373 022) 27-53-20

E-mail: office@msif.md

Pagina electronică: www.msif.md

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Guvernului României.